

Streszczenie

Przedmiotem rozprawy jest analiza prawa dostępu do procedury udzielenia ochrony międzynarodowej. Dzięki analizie porównawczej autor udowodnił istnienie prawa dostępu do procedury udzielenia ochrony międzynarodowej i wykazał istniejące w tym zakresie gwarancje proceduralne. Pierwsza część rozprawy poświęcona jest zarysowi międzynarodowego prawa uchodźczego. Autor ukazuje, jak podobne uwarunkowania historyczne doprowadziły do harmonizacji treści prawa uchodźczego obowiązującego w analizowanych państwach. W centrum systemu ochrony międzynarodowej znalazła się zasada *non-refoulement*. Za jej najważniejsze źródło należy uznać Konwencję Genewską o statusie uchodźcy. Z czasem jednak powszechna akceptacja zasady *non-refoulement* doprowadziła do przeniknięcia jej do międzynarodowego prawa uchodźczego obowiązującego nie tylko sygnatariuszy konwencji genewskiej. Dalszy rozwój zarówno międzynarodowego, jak i europejskiego systemu ochrony międzynarodowej był możliwy dzięki działalności europejskich trybunałów oraz sądów krajowych. Wpłynęły ona na ugruntowanie się w systemie ochrony międzynarodowej dwóch form ochrony międzynarodowej - statusu uchodźcy i ochrony komplementarnej.

W rozprawie wykazano, że w obszarze procedury o udzielenie ochrony międzynarodowej wszystkie analizowane państwa stosują podobne lub identyczne zasady. Po pierwsze, wszystkie analizowane państwa stosując zasadę *non-refoulement* nie mogą zanegować samego istnienia prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodowej, jak i prawa do bycia wysłuchanym w toku analizy wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Z drugiej jednak strony niełatwym zadaniem jest realizacja zasady solidarności sygnatariuszy konwencji genewskiej. Analizowane bowiem państwa niechętnie dzielą się odpowiedzialnością za wnioskodawców. Największą zaś gwarancją poszanowania praw wnioskodawców podlegających procedurze przesiedlenia, relokacji lub transferu do innego państwa stała się działalność orzecznicza międzynarodowych trybunałów ze szczególnym uwzględnieniem ETPCz oraz TSUE. Konieczność zaś walki ze zjawiskiem nadużywania praw wynikających z prawa dostępu do procedury udzielenia ochrony międzynarodowej przyczyniła się do popularyzacji w analizowanych państwach trybów nadzwyczajnych procedury udzielania ochrony międzynarodowej. Wreszcie wszystkie analizowane państwa na gruncie procedury uchodźczej uznają możliwość skorzystania ze skutecznego środka odwoławczego. Pomimo zaś faktu, iż analizowane państwa ustanowiły odmienne modele

organów odwoławczych wciąż w sposób jednolity są zgodne co do tego, że odwołanie powinno zostać zbadane w pełnym zakresie, *ex nunc* przez sąd lub przynajmniej organ *quasi-sądowy*.

W efekcie w pracy potwierdziła się teza, zgodnie z którą z prawa dostępu do procedury udzielenia ochrony międzynarodowej wynika szereg uprawnień urzeczywistniających powyższe prawo.